

# Kom ut ur hemlighuset

**RARE** att driva en oppositionspolitik som bygger på ningar än på utgiftsökningar. Känns det inte rätt-ingen roll. Så är det ändå. Den som vill förändra vi känner den måste prestera ett trovärdigt alterna-t är väl egentligen inte för mycket begärt. er som lyckats eller börjat reformera den västeuro-ärds- och högskattestaten har man undantagslöst n en lång process av förberedelser och förankring i började få resultat. Så skedde exempelvis i Storbri-land och Hol-om mycket erna åt. Mar-herers politik kontroversi-och Holland i ganska snart itt av samför-uppnådde enom att a sina sam-tande idéer.

"Folk inser att man inte kan upprätthålla samma stat med mindre skatter"

**IGERLIG OPPOSITION** både avstår från självradikalisering från att göra anspråk på en vision om ett annat dir förändringen med nödvändighet seg och lång-aknas en vitaliserande röst i debatten. Och hur ska krtatir kunna ta stora steg mot reformer, om varje ir att den trampar oppositionen i bakhasorna. Politi-ihop sig i mittfältet, men utan samförstånd. Partier-varandra, slåss om utrymmet, söker konflikter som finns och ingen kommer någonstans. senterade oppositionen sina budgetförslag. Det stör-graste av dessa partier, moderaterna, vill stegvis n statliga inkomstskatten. Det skulle innebära att or i samma kommun) betalar samma marginal-ka radikalt, men TCO, som inte brukar anklagas för , föreslog samma sak för över två år sedan. Men na vill för all del också ha bort fastighetsskatten, för-skatten och utdelningsskatten samt höja grundav-t så.

**NNS FORTFARANDE** stora och avgörande brister. ir att finansiera moderaternas skatteförslag erbjuder inte ett alternativ. Folk inser att man inte kan upp-mma stat med mindre skatter. Man hyvlar av lite presenterar den i smalare skepnad. Pillrar lite med ir, kapar några procent på a-kassan, tvingar Ams att gremmen med mera. Man gör inget radikalt grepp is stora transfereringar, utan svälter dem bara en annars nästan identisk samhällsmodd. sition som säger sig vilja ta itu med högskattestaten rovårdighetens skull också förklara vad som ska l den så kallade välfärdsstaten. Annars saknar politi-alans och djup. En icke fungerande välfärdsstat i . Hur lockande verkar det?



**DEN HELNYKTERE FINANSMINISTERN** Bosse Ringholm ville sänka alkoholskatten, lagom till att införelsereglerna börjar liberaliseras nu i sommar.

Halvvägs ner mot den danska nivån, var det meningen. Sansat. Men det passerade inte riksdagsgruppen.

Ett par gånger varje decennium går någon fråga till votering där. Nu hände det. Och nu ska skatten inte alls sänkas. Man ska "avvakta" effekterna. Som man redan känner till. Att folk förstör sina ryggar

och kånkar hem backvis med sånt de borde kunna köpa hemma är inte ekonomiskt effektivt. Men riksdagsmännen tänker titta på. Tillsammans med den svenska bryggerinärningen.

Den som en gång druckit bart skrivbordslådstempererat brännvin i ett tjänsterum på riksdagen vet att inte alla folkvalda är stöpta i samma form. Det finns två olika. Men sprithatet är mycket utbrett. Antipatierna mot alkohol är inte koncentrerade till socialdemokraternas riksdagsgrupp. Tvärt om. Det ser lika illa ut, eller värre, hos flera andra partier. Men utanför riksdagen är opinionen en helt annan.

Hur kommer det sig att ett sådant folk väljer sådana representer?

Det gör de inte. Partierna väljer dem åt folket. Och inom stela, förändringsobenägna, ineffektiva och tillknäppta organisationer är det väl en viss sort som har tålmod och framgång.

Nämligen de stela, förändringsobenägna och tillknäppta som står ut. Som klarar av att jobba utan att ha kul.

Hm. Varför är nykteristerna så många?

MATS LINDER

mats.linder@fti.se 08-506 245 19

# Appenzell kan uppgraderas

## Nät kan fånga upp stormötets demokrati

SIGNERAT

Demokrati genom hand-uppräckning är på väg ut. Men det finns moderna metoder för att få folkliga beslut à la carte i stället för partivälde med standardmenyer.

I morgon är den sista söndagen i april, en helt vanlig söndag på de flesta platser men en viktig dag i den lilla landsbygdskantonen Appenzell-Innerhoden i nord-östra Schweiz. Då samlas kantonnens invånare på torget i huvudorten Appenzell för att medelst handuppräckning fatta beslut i kantonala frågor; skatter, skola, budget, förtroendeposter, bygglov, etcetera.

Så har politiken skötts i Appenzell sedan urminnes tider, en tradition med rötterna i de gamla germanska stamsamhällets sätt att reglera allmänna angelägenheter. Ting kallades det i 1000-talets Skandinavien. "Landsgemeinde" heter det i 2000-talets Schweiz.

**TORGET I APPENZELL** kallas folkligt Landsgemeindeplatz. Normalt är där bilparkering men sista söndagen i april råder parkeringsförbud och kvarglömda fordon bogseras bort. I stället skapas en stor fälla med rep och stöttor. Till den har bara de röstberättigade tillträde. Fällan börjar fyllas någon halvtimme innan tingsmötet inleds. Brandsoldater i glänsande måsingshjälm svarar för ordning och kontroll.

Appenzells Landsgemeinde är en högtidlig ceremoni som inleds med att en musikkår marscherar på till torget, följd av kantonregeringens ledamöter iklädda fotsid slängkappa och flankerade av två alpjägarer. Bakom följer representanter för Schweiz federala regering och andra honoratiore. Efter trekvarts varv runt torget intar kantonregeringen ett podium med talarstol som byggts upp vid platsens nordöstra hörn.

Der Landmann, regeringschefen, öppnar tinget. Dagordningen finns tryckt i ett häfte som i god tid



Folket säger sitt.

distribuerats till alla röstberättigade. Häftet innehåller också texten som tinget ska ta ställning till. För-året innehöll häftet 180 tätttryckta sidor och omfattade bland annat ett förslag om sänkt förmögenhetsskattesats från två till 1,5 promille. En skog av unisona händer biföll skattereduktionen.

Från mitt hotellrumsfönster ovanför torget räknade jag till cirka 3000 personer i de röstberättigades fälla och minst lika många utanför. En Landsgemeinde är lite av folkfest och ett unikt skådespel som drar åskådare från hela världen. Men den som vill uppleva denna ursprungliga form av germansk demokratiskt beslutsfattande bör inte töva.

**KVINNLIG RÖSTRÄTT** och växande befolkning har gjort tingsmötesdemokratien otymplig. Appenzell är numera den enda schweiziska kanton som inte övergivit eller beslutat överge landsgemeindetraditionen till förmån för ett modernare folkomröstningsinstitut. Men det är troligen en tidsfråga innan även det urkonservativa Appenzell moderniserar sina politiska beslutsformer.

Tills dess finns dock dessa årliga stormöten med handuppräckning kvar som ett skådespel och en påminnelse om att folkomröstandet i Schweiz, Europas äldsta och mest fulländade system för medborgerligt makt över politiken, har sina rötter i germansk tradition

svarare än i den grekiska antiken.

I Sverige kapades dessa rötter av det kungliga enväldet, som i det moderna Sverige utvecklets till ett system av folkvalda förmyndare. De ställs till svars för sina gärningar, blott en gång vart fjärde år och de avvisar tanken på folkomröstningar med ungefär samma elitistiska argument som motståndarna en gång anförde mot den allmänna röstretten.

**BARA EN SÅN SAK** gör det sannolikt att folkomröstningar är en politisk beslutsform för framtiden. Ett annat tecken är det tilltagande folkomröstandet i Amerikas delstater med Kalifornien som främsta exempel. Moderna människor föredrar politik à la carte framför partiernas färdigkomponerade standardmenyer. Och den tekniska utvecklingen verkar i samma riktning. Internet och IT gör informationsinhämtandet, röstandet och räknandet smidigare och billigare.



AXEL ODELBERG

axel.odelberg@telia.com 08-506 245 00

**TIDNINGEN**  
RN TIMES GROUP

**DE DYGNEN RUNT**  
08-506 245 60  
08-506 245 60  
08-506 245 62  
pren@fti.se

23 Stockholm

**ISS**  
4 tr

redaktion@fti.se  
08-14 99 30  
08-506 245 80  
08-506 245 81

**OR/GIVARE**  
08-506 245 00

**OR/KULTUR**  
08-506 245 00

**VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR**

Peder Ramel 08-506 245 00

**UTGIVARE**

Svengies Finansnyheter AB

**PRENUMERATIONSPRISER**

Häfte 2 443 kr (inkl moms 2 560 kr)

Halvår 1 368 kr (inkl moms 1 450 kr)

Kvartal 745 kr (inkl moms 790 kr)

Månad 250 kr (inkl moms 265 kr)

Postgiro: 92 03 03-5

Bankgiro: 5470-1016

**WEBBIDA OCH TEXTARKIV**

Finans tidningen finns tillgänglig på internetadressen www.fti.se

Förbehåll mot elektronisk lagring och publicering måste göras av skribenten.

Detta medges normalt inte. För obeställt material ansvaras ej.

Finans tidningens räckvidd

**173 000 LASARE**

FINANSTIDNINGEN  
ISSN: 1100-882X  
VLT PRESS AB  
VÄSTERÅS 2000